

Alþingi,
Atvinnuveganefnd

Sent í tölvupósti,
Reykjavík, 2. desember 2020

Efni: Umsögn NASF á Íslandi um frumvarp til laga um fiskeldi (vannýttur lífmassi í fiskeldi), 265. mál.

Umsagnaraðili

NASF á Íslandi, kt. 601217-2440, með skráð aðsetur að Bergþórugötu 55, 101 Reykjavík. („NASF“) er náttúruverndarsamtök sem hafa vernd Norður-Atlantshafslaxins að meginmarkmiði. Formaður NASF á Íslandi er Friðleifur Egill Guðmundsson, kt. 180680-6169 og stjórnarmenn eru Elvar Friðriksson kt. 111189-2349 og Gísli Sigurðsson kt. 270959-5129

NASF á Íslandi (hér eftir „NASF“) stendur fyrir North Atlantic Salmon Fund og er afsprengi Verndarsjóðs villtra laxastofna kt. 550692-2449, sem Orri Vigfússon heitinn stofnaði og rak í 27 ár.

Umsögn

Það er álit NASF að frumvarp þetta sé ótímabært og að nær væri að fá meiri reynslu á sjókvíaeldi áður en farið er í að úthluta „vannýttum“ lífmassa. Sjókvíaeldi við Íslandsstrendur er stækkandi iðnaður en þó er hvergi nærri komin upp sú staða að heimildir og rekstrarleyfi séu fullnýtt. Rekstrarleyfin byggja á áhættu- og burðarþolsmati, en mat er einmitt lykilorðið í þessu samhengi. Allt starfandi sjókvíaeldi er byggt á mati en ekki reynslu.

Sjókvíaeldi er í besta falli umdeildur iðnaður. Iðnaðurinn hefur valdið miklum skaða á lífríki og villtum laxfiskastofnum í þeim löndum sem hann hefur fengið að vaxa. Miðað við lönd eins og Noreg, Skotland og Kanada er iðnaðurinn hér enn smár í sniðum. Vegna þess er mikill skortur á rannsóknum á umhverfisáhrifum vegna framleiðslu á laxi í opnum sjókvíum. Það er mat NASF að hér á að stíga varlega til jarðar og að ekki eigi að bjóða út meiri lífmassa fyrr en frekari upplýsingar og rannsóknir liggja fyrir um möguleg umhverfisáhrif.

Í Arnarfirði til að mynda er farið að bera verulega á eldislaxi í þeim ám sem eru í nánd við eldið. Einnig er búið að heimila notkun á eiturefnum á svæðinu til að berjast við lúsavandamál. Áhrifin

af þessu eru ekki enn vituð, en það er nokkuð ljóst að erfðablöndun og notkun eiturefna hefur ekki góð áhrif á náttúruna. Eftir því sem umfang starfseminnar eykst, aukast þessi áhrif. Hvers vegna er því svo mikilvægt núna að sjá til þess að allur lífmassi sem búið er að heimila samkvæmt burðarþolsmati sé nýttur? Það er skilyrðislaust hlutverk stjórnvalda samkvæmt lögum og alþjóðaskuldbindingum eins Árórsarsamningum að vernda náttúru landsins og væri því réttar að meta nýtingu á lífmassa eftir því hvað rannsóknir opinberra og óháðra aðila á umhverfisáhrifum í rauntíma mun leiða í ljós.

Út frá frumvarpi þessu má ætla að það sé markmið stjórnvalda að reyna að fylla tiltekna firði af sjókvíaeldi uns firðirnir eru komnir að þolmörkum. Það er þangað til þeir eru alveg við það að eyðileggjast. Hvers vegna liggur stjórnvöldum svona mikið á að fylla þessa firði af mengandi starfsemi? Væri ekki nær að rannsaka áhrif þess eldis sem nú þegar er til staðar, og á sama tíma fylgjast náið með þeim gríðarlegu framförum og fjárfestingum sem eru í landeldi í öðrum löndum?

Í umsögn Landsambands Veiðifélaga (LV), dags. 01.12.2020 um frumvarp þetta er talað um hugtakið „*Salami Slicing*“. Þar er verið að vísa til þess að skipta verkefnum upp t.d. umhverfismati, þ.e. að ef úthlutun lífmassa (verkefni) er brotin niður í smærri úthlutanir þá er hættu á því að Skipulagsstofnun meti lífmassann sem svo lítinn að ekki sé þörf á að ráðast í nýtt umhverfismat. Samanlagður lífmassi í firði gæti þó verið það mikill að sannarlega sé þörf á nýju umhverfismati, en það er hægt að skauta framhjá því sökum þess að úthlutun lífmassa var skipt niður í þrep. NASF tekur heilshugar undir þessar áhyggjur LV. Vegna framangreinds ætti úthlutun á vannýttum lífmassa alltaf að fara í umhverfismat.

Einnig ber að nefna að áhættumat erfðablöndunar þarf að endurskoða á þriggja ára fresti. Ef nýtt áhættumat gæfi til kynna að lækka ætti lífmassa í firðinum, hvaða áhrif myndi það hafa á lífmassa sem úthlutað hefur verið eftir þeim leiðum sem frumvarp þetta kveður á um? Í flestum tilfellum er áhættumat lægra en burðarþolsmat. Áhættumatið leggur mat á það hveru mikið sjókvíaeldi má stunda án þess að valda óafturkræfum erfðafræðilegum skaða á villtum stofnum. Ef það á að fara að bjóða út „vannýttan“ lífmassa á þá eingöngu að fara eftir burðarþolsmati? Sú staða gæti komið upp að lífmassi sé „vannýttur“ samkvæmt burðarþolsmati, en „ofnýttur“ samkvæmt áhættumati.

NASF tekur því ávallt fagnandi að verið sé að styrkja regluverk í kringum þennan umdeilda iðnað en það er ljóst að það verður að gera frumvarp þetta skýrara og sýna fram á hvernig það samræmist yfirlýsingum stjórnvalda um að stunda skuli sjókvíaeldi í sátt og samlyndi við náttúru og villta laxfiska Íslands, samanber 1.gr laga um fiskeldi.

Virðingarfyllst,

Elvar Örn Friðriksson

---

f.h. NASF á Íslandi
Elvar Örn Friðriksson